

להנימא ברמיזא

רמזים, צינים ופחים, המעשרים את הלימוד השבועי

"אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות, אשרי מי שבניו זכרים או לו מי שבניו נקבות."

דף סה ע"א
 בספרה"ק **"ערבי נחל"** (פרשת חוקת דרוש ב) מבאר בדרך רמז, כי "אשרי למי שבניו זכרים – היינו מצות, אוי למי שבניו נקבות – היינו עבירות", שהרי אמרו חז"ל (בבב"א פ"א ה"ג) כי "עיקר תולדותיהן של צדיקים – מעשים טובים", ועל פי זה מבאר הרב ערבי נחל את דברי הכתוב בפרשתן: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וכל הבת תחיון".
 וזה לשון קדשו: "כל הבן הילוד – ר"ל אם עשית מצוה, 'היאורה תשליכוהו' – ר"ל, יהיה נשכח מלבך כאלו נפל למים. 'וכל הבת תחיון' – כאמרו (תהלים נא, ה) 'וחטאתי נגדי תמיד', כי בבעירה הוא להיפך, כאשר אינו שב עליה שתהיה תמיד נגדו, אז כבר עלתה לקטרג ועל ידי זה נשכחת מלבו, כי נפרדה ממנו, עד לאחר מותו תהא קשורה בו כלכל. מה שאין כן כשחטאתו נגדו תמיד, ושב ומתחרט, ואי לה יכולת לעלות למעלה, ועל ידי זה עצמו זוכרה תמיד". עכ"ל"ק.

"אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות, אשרי מי שבניו זכרים או לו מי שבניו נקבות."

דף סה ע"א
 ידועה היא הקושיא על לשון הגמ': "אוי לו למי שבניו נקבות", שלכאורה הוי ליה למיור 'אוי לו למי שבנותיו נקבות', ומדוע נקט לשון 'בניו'.
 ב"בית הבחירה" למאירי במסכת קידושין (פ"ב ע"ב) מבאר את דברי הגמ' הללו בדרך צחות, וזה לשונו: "יש להוסיף בפירושו, ש'בניו נקבות' – שהזכרים פחותים וחסידיים, ואשרי מי שבניו זכרים – שנמצא בהם השלמות המכוון בהם, על זה נאמר 'גיל יגיל אבי צדיק וילוד חכם ישמח בו', אמן אמן".
 ובלשון חסידיים מקובל רמז דומה בדרך צחות בלשון הגמ', ש"אשרי מי שבניו" נוהגים כ"זכרים", ואינם משקיעים ומבלים את זמנם במראה החיצוני – כענייני הלוש וסלטול פאות הראש וכדו', אבל "אוי לו למי שבניו נקבות" – שאינם נוהגים בעניינים אלו כאנשים אלא כנשים, ודי להכימא ברמיזא..."

"תניא, אמרו עליו על הלל: מימימי לא מעל אדם בעולתו (ישלא היה שהות בין הקדישה לשחיטה, שיבוא בה לדי מעלה". רש"י, אלא מבאיה חולין לעזרה, ומקדישה וסומק ידו עליה ושוחטה".

דף ס"ו ע"ב
 בשו"ת **"שבת הלוי"** (ת"פ סי' קס"א ח"ג) כתוב, כי על פי הנהגתו של הלל יש לתת עצה טובה ומועילה, שכל אדם יתנה כי בכל פעם שהוא חושב לתת צדקה לעני – לא יחול שם 'צדקה' על הכסף רק בהגיעו לידי העני, ועד אז ישאר ממונו הפרטי, ובכך אפשר לחסוך ממשלות הנוצרים פעמים רבות כאשר מקבצי נדבות משיטים יד לקבל תרומה, ועד שהאדם מוציא פירוט – הקבצן כבר המשין הלאה ואין מוצאים אותו, ויש חשש שהספך כבר הפך ל'צדקה'.
 ומביא שם, כי בדומה לכך כתב הר"פנים יפות (פרשת תרומה), שהמפרש על פי זה את דברי הכתוב בנדבת המשכן, וזה לשון הר"פנים יפות' שם: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'. יש לפרש, על דרך שאמרו חז"ל בפסחים ריש פרק 'אלו דברים': 'אמרו עליו על הלל שלא מעל' וכו', 'ומביא חולין לעזרה ומקדש'. הכי נמי ההירי שלא יקדישו פנה, עד שיביאו את הנדבה שגמרו בלבם להתנדב, ליתן אותה לאומנין, כדק"ל (שבבב"א פ"ב ע"א) 'גמר בלב, צריך להוציא בשפתיו'. ויינו דכתב: 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו, ולא יקדישו אותו פנה עד שתקחו את תרומתו'. עכ"ל"ק.

להודיא על הימוד השבועי

כלוך הנובע מעצם המצוה – נחשב להדר!

בגמרא בסוגיון (דף סד נ"א) א"תא, שלשיטת חכמים היו פוקקין את אמת המים העוברת בעזרה בעת הקרבת קרבן פסח, כדי שהדם המצטבר ממאות אלפי הקרבות יישאר בעזרה, מפני ש"שבת הוא לפני אהרן שילכו עד ארכובותיהם בדם".

מדברי גמ' אלו הוכיח ה"חשם סופר" ז"ע בחידושויו על מסכת סוכה (לו ע"א) בנוגע לאתרוג שהפך למנומר במשך חג הסוכות, שאם קיבל מראה זה מחמת מימשושו היד של המברכים עליו, הרי שנימורים אלו מוסיפים הוד להדר' לאתרוג, ואינם פוסלים אותו חלילה, שמאחר והנימורים התהוו מעצם קיום המצוה – הוא הודו והדרו!

וזה לשונו שם: "... נראה לי, דרוב פעמים על ידי משמוש היד ורוב הנענועים נולדו בו נימורים נימורים, וגם נקלף קצת מקומות המעורר העליון – הקליפה החיצונה, ונעשה מקומות כמנומר, ומי יודע אם הוא ממראה האתרוג... ואי אפשר שיהיה כל פעם מראה אתרוג באותן הכתמים והבהרות שנוולו מזיעת הידים. **נראה לי דהוה דהר, כיון שבאו על ידי מצותו – זהו הודו והדרו...**", ומביא ראיה לדבר מסוגיון: "וקצת ראיה לזה מפסחים ס"ה ע"ב, 'שבת הוא וזרעו של אהרן שילכו עד ארכבותיהם בדם', עייני שם. ובודאי בעלמא כיוצא בזה, הוה 'הקרבהו נא לפחתין', והכא **זהו הדרו**, והכי נמי דכוותיה". ומסיק: "כן נראה לעניות דעתי, דרוב פעמים בחולו של מועד כבר נעשה כעין מנומר ממשושו היד, ומכל מקום כשר".

[אמנם ידוע, שבחג הסוכות תש"ד, בהיות כ"ק מון מהרא"י ז"ע בעיר פאסט, ובא אלפים רבים מישראל לברך על אתרוגו של מון ז"ע עד שמראהו הושחר לגמרי, ומון ז"ע התבטא אז ואמר בהנאה ובשמחה: "ס"א"ז רעטס הדרו", ומון ז"ע אף סיפר אז בשם כ"ק מון מהרא"י ז"ע שאמר בשם הרבי מלובלין ז"ע, שאורות מיוחדים חופפים על אתרוגו של מון ז"ע]

והנה, בשו"ת "הלכות קטנות" (להגאון רבי **יעקב האגוי זצ"ל** – סי' כ, הובא בדף ע"ד על הר"ב בסוגיון) כתב, כי על פי דברי הגמ' בסוגיון יש לומר, שמהויל שידי מלוכלכות מדם המילה – אין הדם מהווה 'חציצה' בגטילת ידים לאכילה, כיון ששבת הוא למהויל שיהיו ידיו צבועות בדם המילה, ואיידך דחביב אינו מקפיד עליו ואינו חוצץ". [אמנם, ה"שבות יעקב" (ה"א סי' סט) הקשה על דבריו בזה: "ולא ידעתי איך נעלם ממנו סוגיא דרש"י שם במקומו, דגם בבני אהרן הוי חציצה אם הוא יבש, וצריך עיין"].

בדומה לכך הביא ה"שערי תשובה" (א"ח סי' תקפד) על דברי השולחן ערוך שבראש השנה "מלין בין קריאת התורה לתקיעת שופר", שישנם פוסקים הסוברים שאין למול לפני תקיעת שופר, מחשש שהמוהל יהא זה שיתקע ופוי יהיה מלוכלך מדם המציצה, והדבר עלול להוות חציצה בין הפה לשופר. וכתב על כך ה'שערי תשובה', כי "מוריו רבי פייוש לא הקפיד על זה, ובין ברכת השופר בפה המלוכלך בדמים, בכדי לערב מצות מילה בשופר", וזאת בדומה למה שמובא בסוגיון.

[וכן מסופר גם על כ"ק מון מהרא"י ז"ע, שפעם אחת כאשר היתה ברית מילה בבעלזא בראש השנה, שימש מון כסנדק ומוהל גם יחד, ותכף אחר המילה – כשפיו עדיין מרוח מדם המילה – ניגש לתקוע בשופר. וסיפר על כך הר"ח ר' מ' מרדכי בארספעלד ז"ל – שהיה אז בצל הקודש בילדותו, שלפני התקיעות הגביה אביו אל על למען שכל לחזות בפניו קדשו של מון ז"ע. אך הוא, כראותו את מון כשפיו קדשו והקיטל' שעליו מלוכלכים ומרוחים בדם המילה, חשב לתמונ שמוך נחבל ופוי שותת דם, ועקב כך נבהל ונבעת עד עמקי נשמתו והחל לצווח בקול רעש גדול...]

שטיבל דחסידי בעלזא ברח' בעלזא 5 בבני ברק

הגבאים: ידידנו הגבאי הנמרץ הרב אבא חייא רייזמן שליט"א וידידנו הגבאי הנמרץ הרב יעקב שובסק שליט"א.
מספר הלומדים: 55-60 אברכים ממחללי השטיבל משתתפים במסגרת "אהבת תורה".
מספר הנבחנים במבחן האחרון: כ-30 לומדים!

שיעור: מפי הרה"ג ר' יצחק גרינוואלד שליט"א. [צינון, כי לאור ההתעוררות הרבתי בדבר קביעות עתים לתורה השוררת בתקופה האחרונה אודות לימודי המצוה במסגרת לימוד ה"דף היומי", נערכים הגבאים בימים אלו להקמת שיעור חדש נוסף, עבור לומדים נוספים המבקשים להשתתף בשיעור על לימוד "אהבת תורה" בשעות אחרים].
פעילות מיוחדת: אין ספק, שגולת הכותרת מחיי "אהבת תורה" בשטיבל זה, הינו השיעור הייחודי, או כפי שהוא מכונה: "החבורה" השבועית, הנערכת בשטיבל אחת לשבוע – מדי יום חמישי, מההלכו מתקבצים יחד רבים מלומדי "אהבת תורה" בשטיבל לחבורה מגובשת, במהלכו הם מסכמים יחד את כל הלימוד השבועי – 2.5 דפים – בבת אחת, כאשר על מלאכת הסיכום מנוצח בעוז הגבאי החשוב הרב יעקב שובסק שליט"א, שהוא זה שמוסר שיעור שבועי זה בטוב טעם ודעה, זאת בנוסף לפעילותו הרבה למען הצלחת "אהבת תורה" בשטיבל.
לומדי "אהבת תורה" מציינים בסיפוק ובהנאה, כי "חבורה" שבועית זו תורמת להם בצורה משמעותית, כאשר במשך החבורה מתפתחים דיונים סוערים ושיחות ערות סביב הסוגיות הנלמדות, עד שלא אחת ניכר הרושם של החבורה גם כמה ימים לאחר מכן, כאשר אברכים נצפים מתדיינים ביניהם בנקודות שחודדו במהלך החבורה... אין לנו אלא לצאת בקריאת קודש של שאר גבאי "אהבת תורה" ברחבי תבל לאמור: כזה ראה וקדש! ומהם יראו וכן יעשו, להנחיל רעיון כביי זה בשטיבלעך נוספים, להגדיל תורה ולהאדירה!

להתוודע ולהגלות

נתונים מעניינים על פעילות חברת "אהבת תורה" בשטיבלעך דחסידי בעלזא ברחבי תבל

לְסַפֵּר סִפּוּר שְׁבוּעֵי מַעֲלֹת הַתּוֹרָה, אַהֲבַתָּה וְשִׂקְדוּתָּה

"איך יתכן שצדיק זה אינו זוכר דבר קל שכזה כשמי, עד שצריך לחזור ולשאול ארבע פעמים..."

בתוך כך פנה מרן ושאל את אבי הבן אם בנו עוסק בתורה. נענה האב ואמר, שאכן בנו מצטיין מאוד בלימודיו ברוב חסדי שמים. ברם, אליה קוץ בה, שחסר לו החשק לחזור על מה שכבר למד.

כאשר שמע מרן את הדברים, פנה אל הנער ואמר לו: "אם תחזור על כל דבר שתלמד ארבע פעמים, מובטחני שתזכור את כל אשר אתה לומד!"

ביציאתו מן הקודש הבלחה המחשבה בראש הנער, שכלל הנראה משום כך חזר מרן ושאל את שמו ארבע פעמים, כי בכך רצה לרמוז לו שצריך לחזור על כל דבר ודבר לפחות ארבע פעמים...

השנים נקפו והנער הלך וגדל, עד שהגיע זמנו ללכת ללמוד בישיבה, ובלב הנער פיעמה תקוה עזה שיזכה להתקבל לישיבתו הנודעת של רבי **מאיר שפירא** זצ"ל – ישיבת חכמי לובלין.

הסדר בישיבת יח"ל היה, שכל תלמיד שרצה להתקבל לישיבה, היה צריך להיבחן תחילה אצל ראש הישיבה שניסה לעמוד על ידיעותיו של הנער בתורה, ולפי זה הכריע האם מקומו בין האריות שבחבורת הלומדים בישיבת יח"ל.

הגיע אפוא הנער ביום המיועד לבחינה, ונעמד בתור והמתין לשעת הבחינה. בהגיע תורו, אמר לו הגאון רבי מאיר: "כעת טרוד אני עד מאד בענינים שונים, אשאל אותך אפוא שאלה אחת בלבד, ולפי תשובתך אכריע אם תוכל להתקבל בישיבתנו". הוסיף רבי מאיר והתריע בפניו: "אמנם, דע ששאלה זו קשה היא, ורבים כבר נכשלו בה". וכה שאלו רבי מאיר: "מדוע תוקעים בשופר במוצאי יום הכיפורים?"

מיד נענה הבחור וציטט את ההסבר המופיע בדברי התוספות במסכת שבת (קיד: ד"ה ואמאי): "אומר ר"י, מה שתוקעים במוצאי יום הכפורים, אינו אלא להודיע שהוא לילה, ויאכילו את בניהם שהתענוו. וגם, להכין סעודת מוצאי יום"כ, שהיא כעין יום טוב..."

השתומם רבי מאיר איך יכול היה הנער להשיב על שאלה זו בציטוט מדויק של דברי התוס', אחר שתלמידים רבים לא עלתה בידם לענות על כך גם לאחר מחשבה מרובה. כראותו כן, החליט לנסותו בשאלה נוספת, שגם עליה השיב הנער אל אתר, בבקאות מדהימה.

לא יכול היה רבי מאיר להתאפק, ושאל את הנער: "אמור נא לי, איך זכית להגיע לבקאות עצומה שכזו?". נענה הבחור וסיפר על ההבטחה שקיבל מפי קדשו של מרן מהרי"ד זי"ע לפני שנים אחדות, שכל לימוד שיחזור עליו ארבע פעמים יזכרנו היטב, שבזכותה זכה לזכור את כל תלמודו...

אך למוותר לציין, שהבחור התקבל מיד ללמוד בישיבת יח"ל, וזכה ונתעלה לאחד האריות שבחבורה, וכפי שהעיד בעצמו בערוב ימיו, שבמשך כל ימי חייו ליוותה אותו הבטחת הקודש, וכל לימוד שחזר עליו ארבע פעמים – היה מונח בזכרונו היטב, ולא מש מאתו לעולם.

על ארבע פעמותיו...

באזוני בני ישראל די בכל אתר ואתר, עדיין מצטלצלים הדי המעמדים החגיגיים הנוחגים בכל תפוצות ישראל, לרגל השמחה הגדולה של 'גמרה של תורה', כאשר בכל מקום ומקום, מדינה ומדינה ועיר ועיר, נאספים כל קובעי העתים לתורה לשמוח בשמחתה של תורה, כאשר בד בבד כולם מקבלים עליהם עול תורה ביתר שאת וביתר עוז, וכלם כאחד מתחזקים בקבלות טובות ומועילות של לימוד וחזרת התורה, כי היא לנו עוז ואורה.

זאת הפעם, בהתחלת המחזור ה-י"ד של לימוד הש"ס, אנו נוכחים לראות במיוחד בתנופת חיזוק אדירה בענין החזרות על הלימוד, כאשר רבים מהלומדים מצטרפים לתכניות שונות ומגוונות של חזרה על תלמודם, למען יעמוד הלימוד לימים רבים ולא ימוג ויתנדף כהרף עין חלילה.

וכבר נודע עד כמה היו רבותינו הקדושים מבעלזא דוחקים בחסידיהם שיחזרו על תלמודם לכל הפחות ארבע פעמים, ולא רק כדי שיועיל הדבר לזכירת הלימוד, אלא מפני שבטרם הלימוד ארבע פעמים – אי אפשר אפילו להבין את הענין הנלמד לאשורו, כדברי כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע!

וכך היה אומר בנו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע: "כאשר לומדים בפעם הראשונה – אינו כלום. בפעם השנייה – איז בעסער, בפעם השלישית – איז גוט, ובפעם הרביעית – איז גאר גוט!"

וכה מביא הדומ"ץ הגאון רבי שמאי קהת הכהן גראס שליט"א בספרו "שבט הקהתי" (ח"ב סי' קע"א), שבהזדמנות אחת אמר מרן מהרי"ד זי"ע לזקנו הרה"ח ר' חיים נטע כ"ץ ז"ל כדברים האלה: "אם חפץ אתה להיות תלמיד חכם, עליך לחזור על כל לימוד ארבע פעמים!"

הנה כי כן, נביא בזה אפוא סיפור מופלא שאירע עם בחור אחד שהלך ללמוד בישיבתו של הגהה רעיון ה"דף היומי" – ה"ה הגה"צ רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין, ורק אודות להוראת הקודש של כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, שהורה לו לחזור על תלמודו ארבע פעמים, זכה בסופו של דבר להתקבל לישיבת חכמי לובלין.

וכה הוי מעשה, כפי שהובא בקובץ "אור הצפון": פעם הגיע חסיד אחד, בן של קדושים, לחסות בצל קדשו של מרן מהרי"ד זי"ע בשבת קודש, ובבואו לפני מרן שאלו על שם בנו הצעיר שבא עמו. השיב האיש ונקב בשם בנו.

בליל שבת קודש, לעת עריכת השלחן הטהור, נעמד בנו זה מאחורי מרן, ואילו האב ישב לצד השלחן, כראוי לפי כבודו. כאשר החל מרן לחלק שיריים ממאכלי השבת והבן ניגש לקבל שיריים מידי קדשו, פנה אליו מרן ושאלו שוב לשמו.

ממחרת היום, בעת סעודת צפרא דשבתא, חזר הדבר ונשנה, כאשר בגשתו אל מרן לקבל שיריים שאלו מרן בפעם השלישית מה שמו.

לאחר השבת, בבואם ליטול ברכת פרידה ממרן, חזר הדבר ונשנה בפעם הרביעית, כאשר למרבה הפליאה שאלו מרן שוב איך הוא נקרא. השתומם הנער וחשב לעצמו:

בנין ישיבת חכמי לובלין

לְבָרַךְ לְעֵלְיָה וְלְקַלָּם

מזל טוב!

ברכת מזל טוב לידידנו היקר והנעלה, מחשובי לומדי "אהבת תורה"

הרה"ח ר' מאיר גרוס שליט"א

שהרים תרומה חשובה למען הרמת קרן התורה

לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בתו במז"ט עב"ג בן הרצה ר' דניאל רוקח שליט"א האדמו"ר מליזענסק מב"פ

לעילוי נשמת

האי גברא רבה, ותיק וחסיד ירא ושלם, ענוותן ושפל ברך, הרביץ תורה וחסידות לעדרים רבות בשנים ביישיבתנו הק' "צור יעקב", הגה"ח והצדיק

רבי אברהם יהושע בן מוה"ר חיים פדר זצ"ל

נלב"ע ביום כ' טבת תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב לעילוי נשמתו הטהורה ע"י שומע לקחו ר' יצחק משה ערנפלד ירושלים

סימן טוב ומזל טוב

טנא מלא ברמות שגורה בפני ידידנו הנעלה, מקבל כל אחד בסבר פנים יפות, אהוב ומקובל על הבריות, עושה תורתו קבע ומלאכתו ארעי.

מחשובי לומדי "אהבת תורה", ה"ה

הרה"ח ר' יונה מנצ'ר שליט"א

מנהל דפוס "גרסומט" בעוז ותעצומות

לרגל שמחת הכנס בנו הנולד לו כמזל טוב בכריתו של אברהם אבינו

מברכים בהעריכה רבה צוות גרסומט ואלפי לקוחות מרוצים